

การพัฒนาให้เกิดความภาคภูมิใจและความคาดหวังในความสามารถของตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา

Model Development for Self Esteem and Self Efficacy Expectation to Modify Risk Behaviors among the Students in Nakhon Ratchasima Province

รัตนารณ์ อิมหมั่นงาน พยบ.

Ratanaporn Himmunngan Bsc(Nursing)

เปรมปรีดิ์ ชวนะนเรศรัฐ วทม.(สาธารณสุขศาสตร์)

Prempreet Chawanaraset M.Sc.(Public Health)

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5

Office of Disease Prevention and Control 5

จังหวัดนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนานักเรียนให้เกิดความภาคภูมิใจและความคาดหวังในความสามารถของตนเองเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนที่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง ขับขี่รถจักรยานยนต์เสี่ยงอุบัติเหตุ จำนวน 53 คน ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง คัดเลือกแบบเจาะจง เข้าในโครงการนี้นาน 2 ปี 6 เดือน โดยจัดกิจกรรมเช่น ค่ายพัฒนาศักยภาพโดยประยุกต์วิชาทหาร กิจกรรมอื่นๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงาน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ANOVA และ z-test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง คะแนนของความภาคภูมิใจและความคาดหวังในความสามารถของตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.001$) สัดส่วนพฤติกรรมสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ขับขี่รถจักรยานยนต์เสี่ยงอุบัติเหตุลดลงต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.05$) แต่การมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ครูและผู้บริหาร มีความพึงพอใจโครงการนี้มาก ผู้วิจัยเสนอว่ารูปแบบการพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้ ควรได้รับการพัฒนาประยุกต์ใช้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนอื่นต่อไป

Abstract

This quasi-experimental study aimed to study the effect of model development for self-esteem and self-efficacy expectation to modify risk behaviors among the students in a school. Fifty-three students who had the practice of tobacco addiction, drinking alcohol, unsafe sex, illegal motorcycle racing were selected and attained in this course for 2 years and 6 months. The activities including the camp with military training procedures, other activities inside and outside schools, knowledge exchange and group work presentation. Data collection was performed by using the questionnaires, observation forms and satisfaction evaluation forms. The data was analyzed by statistics such as frequency, percentage, means, standard deviation, ANOVA and z-test. The results revealed that after the experiment, the score of self esteem and self efficacy expectation was higher than before significantly (p -value = 0.001). The proportion of students who had behaviors of tobacco addiction, drinking alcohol and illegal motorcycles racing only decreased significantly (p -value =

0.05) but no significant difference in the other group. However, it was very much satisfied to their teachers and parent. This study suggested that this model should be developed and applied for properly use in other schools.

ประเด็นสำคัญ

ความภาคภูมิใจ ความคาดหวัง
นักเรียน นครราชสีมา

Keywords

Self esteem, self efficacy expectation
Students, Nakhon Ratchasima

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ช่วงต่อระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ มักมีความสนใจในตัวเอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน เป็นที่สะดุดตาผู้อื่น มีอารมณ์ที่แปรปรวนรุนแรง ซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์และอยากทดลองในสิ่งที่ไม่สมควร เช่น กรณพิณและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสำรวจเด็กที่อยู่ในความดูแล พบว่า ร้อยละ 73 เคยดื่มสุรา ร้อยละ 33.3 กระทำผิดขณะดื่มสุรา และร้อยละ 42.6 กระทำผิดหลังจากดื่มสุราไม่ถึง 5 ชั่วโมง⁽¹⁾ และ ในปี 2552 พบว่าคนไทยมีอัตราการสูบบุหรี่ ร้อยละ 20.70 พบได้ในกลุ่มอายุ 15-18 ปี ร้อยละ 7.62 และสูงมากในกลุ่มอายุ 19-24 ปีถึงร้อยละ 22.19⁽²⁾ กระบวนการเคลื่อนตัวของยาเสพติดเริ่มต้นจากเยาวชนที่สูบบุหรี่ และดื่มแอลกอฮอล์ จากนั้นจะขยายเป็นยาเสพติดในกลุ่มที่ออกฤทธิ์ร้ายแรง เช่น กัญชา ยาบ้า และเฮโรอีน นอกจากนี้วัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุที่น้อย และเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ จากรายงานของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบว่า กลุ่มนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 23 ใช้ถุงยางอนามัยเพียงร้อยละ 21 อายุ 15-24 ปีเป็นกลุ่มที่มีอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงที่สุดและมีอัตราการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 70 ต่อพันประชากรซึ่งสูงที่สุดในทวีปเอเชีย^(3, 4) วัยรุ่นเริ่มหัดขับรถ ส่วนใหญ่เป็นรถมอเตอร์ไซด์ เด็กที่ขับขี่มอเตอร์ไซด์ ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี จะมีความเสี่ยงสูงต่อการเสียชีวิตเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่เนื่องจากเด็กเป็นผู้ขับขี่มือใหม่ (novice driver) ขาดทักษะในการขับขี่และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอีกทั้งความสามารถของระบบประสาทและการตัดสินใจต่อการควบคุมเครื่องยนต์ยัง

ไม่สมบูรณ์ นอกจากนั้นวัยรุ่นมักมีพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย (risk taking behavior) เช่น การขับขี่ด้วยความเร็วสูง ขับแข่งกัน ขับไลต์โชน เป็นต้นซึ่งมีความเสี่ยงต่อการตายสูงกว่าการขับแบบปกติถึง 4 เท่า⁽⁵⁾ จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพก่อให้เกิดความรุนแรงการทำร้ายร่างกาย ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ติดบุหรี่ ติดสุรา สารเสพติดที่ร้ายแรงขึ้น การแก้ปัญหาในวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้ ในส่วนของสถานศึกษานั้นเดิมมีมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ว่ากล่าวตักเตือน การทำทัณฑ์บน การหักคะแนนความประพฤติ ตลอดจนการแจ้งผู้ปกครอง จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือ นักเรียนรวมทั้งจัดกิจกรรมให้ความรู้ในชั้นเรียน และจากวิทยากรภายนอกพบว่า นักเรียนกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่เช่นเดิม ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดเชิงบวกคือ เริ่มจากการเปลี่ยนมุมมองของผู้ใหญ่ที่มีต่อวัยรุ่นเป็น "วัยรุ่นไม่ใช่ปัญหา แต่เป็นวัยที่มีพลัง" และเปิดพื้นที่เพื่อให้เด็กได้รู้จัก และเห็นตัวตน เห็นศักยภาพของตนและแสดงศักยภาพให้สังคมได้ประจักษ์และชื่นชม ซึ่งจะเป็แรงหนุนให้นักเรียนปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเองและละเว้นพฤติกรรมเสี่ยง⁽⁶⁾ จากผลการศึกษาที่ผ่านมา การจัดรูปแบบการพัฒนาให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self esteem) ความคาดหวังในความสามารถของตน (Self efficacy) รวมทั้งประยุกต์ใช้ปริมิตแห่งการเรียนรู้ วงจรคุณภาพ (Plan Do Check Action) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีครูเป็น พี่เลี้ยงพบว่านักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีการป้องกันการสูบบุหรี่ได้สูง⁽⁷⁾ และมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับการใช้สารเสพติด⁽⁸⁾ ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้ศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการพัฒนา

ศักยภาพของนักเรียนด้านความภาคภูมิใจในตนเองและความคาดหวังในความสามารถของตนของนักเรียน กลุ่มเสี่ยงเพื่อลดการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง ขับขี่รถจักรยานยนต์เสี่ยงอุบัติเหตุในสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา

วัสดุและวิธีการศึกษา

รูปแบบการศึกษา การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้เป็นแบบกลุ่ม ตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณลักษณะที่กำหนด และเป็นนักเรียนเพศชาย มีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง ขับขี่รถจักรยานยนต์ เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครูในโรงเรียน ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย และเพิ่มจำนวนนักเรียนโดยใช้เทคนิคสโนว์บอลให้นักเรียน กำหนดรายชื่อบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่ระบุ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 53 คน ช่วงเวลาดำเนินการระหว่างเดือน มีนาคม 2553 - เดือนสิงหาคม 2555 รวม 2 ปี 6 เดือน

วิธีดำเนินการ พัฒนาโดยใช้หลักสูตรการพัฒนา นักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการฝึกวิชาทหาร

ปิรามิดแห่งการเรียนรู้ และวงจรคุณภาพ การศึกษาจากหนังสือ ตำรา และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การอบรมด้วยการเข้าค่ายจำนวน 4 วัน วันแรกให้ดูงานที่เรือนจำเพื่อสัมผัสกับสภาพจริงของผู้ที่อยู่ในคุก วันที่ 2-4 ฝึกระเบียบวินัย ตั้งแต่ตื่นนอน ออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร ทดสอบร่างกาย ความเข้มแข็งด้านจิตใจ ทดสอบความเชื่อมั่น การทำงานเป็นทีม ให้ความรู้เรื่อง การขับขี่ปลอดภัย ด้านวินัยจราจรและความปลอดภัยในการขับขี่ สัญญาณจราจร ทักษะชีวิตวัยรุ่นกับเพศสัมพันธ์ ยาเสพติดและ

บุหรี่ สุรา สายธารชีวิต แต่ละช่วงมีการสรุปการเรียนรู้ ด้วยการนำเสนอ โดยวิทยากรจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปราบปรามยาเสพติด และ สาธารณสุข

กิจกรรมที่ 2 การดำเนินงานของนักเรียนตามกรอบแนวคิดปิรามิดแห่งการเรียนรู้และวงจรคุณภาพ ด้วยการให้นักเรียนเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกับ ครู ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะการเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานด้านการจัดการจราจร หรือดูแลช่วยเหลืองานประเพณี ในโรงเรียน ชุมชนหรือเป็นผู้ช่วยหน่วยกู้ชีพตำบล และจัดให้นักเรียนประชุมพบปะในกลุ่มนักเรียนที่ผ่านการอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในกลุ่มนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนและครู ด้วยการใช้ข้อมูลที่จัดเก็บเพื่อนำมาวิเคราะห์ และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การติดบุหรี่ เสพสุรา ฯลฯ ของเด็กในโรงเรียน และจัดเวทีให้นักเรียนนำเสนอผลสรุปผลของการปฏิบัติการดำเนินงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามประเมินค่าความภาคภูมิใจ ในตนเองและความคาดหวังในความสามารถของตน มีคำถามจำนวน 18 ข้อ และ 15 ข้อ ตามลำดับ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ตามคำถามเชิงบวก คำถามเชิงลบ ใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนน เสรี लाखโรงเรียน⁽⁹⁾ แบบการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยง การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง การขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและครู มีคำถามจำนวน 8 ข้อ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และนำมาปรับตามข้อเสนอแนะ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง และความคาดหวังในความสามารถของตน ได้นำไปทดสอบกับนักเรียนที่มีคุณลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน นำมาวิเคราะห์ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75, 0.78

ตามลำดับ

การเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยง สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง ขับรถจักรยานยนต์ ที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุในส่วนโรงเรียน ตำรวจ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับกลุ่มคน สถานที่ เวลา พฤติการณ์ และเก็บข้อมูล ความภาคภูมิใจในตนเองและความคาดหวังในความสามารถของตน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เมื่อครบ 1 ปี

ผลการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 1, 4, 6, 12 ความพึงพอใจต่อผลการ พัฒนาศักยภาพนักเรียน และการสนทนากลุ่ม หลังการทดลองครบ 1 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ANOVA Repeated measures และ z-test

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามความภาคภูมิใจในตนเอง (self esteem) และความคาดหวังในความสามารถของตน(self efficacy)

ข้อมูล	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	p-value
ความภาคภูมิใจในตนเอง					
ก่อนทดลอง	53	38.8302	2.9790	18.577	0.00***
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	39.8491	2.8446		
หลังทดลองระยะที่ 2 (1ปี)	53	41.5849	3.47205		
ความคาดหวังในความสามารถของตน					
ก่อนทดลอง	53	95.7358	18.2916	77.025	0.00***
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	113.3774	23.1053		
หลังทดลองระยะที่ 2 (1ปี)	53	121.8679	13.2593		

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

สัดส่วนการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการขับขี่จักรยานยนต์เสี่ยงอุบัติเหตุ ก่อนและหลัง การทดลองพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

53 คน ส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมร้อยละ 86.8 จำนวนพี่น้องสองคนร้อยละ 37.7 ลักษณะครอบครัวขยายร้อยละ 75.5 สถานภาพของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กเป็นพ่อ/แม่/ปู่/ย่า/ตา/ยายร้อยละ 47.2 จำนวนเงินที่ใช้จ่าย/วันประมาณ 51-100 บาทร้อยละ 94.3 กิจกรรมที่ใช้ในเวลาว่าง คือ เล่นเกมส์ ร้อยละ 56.7 ตกแต่งรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 18.9 เล่นกีฬา ร้อยละ 9.4 ตามลำดับ

จากการเปรียบเทียบความภาคภูมิใจ (self esteem) และความคาดหวังในความสามารถของตน(self efficacy) ก่อนและหลังการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความภาคภูมิใจ(self esteem) และความคาดหวังในความสามารถของตน(self efficacy) ก่อนการทดลอง หลังการทดลองระยะที่ 1 (สัปดาห์ที่ 1)และหลังการทดลองระยะที่ 2 (1ปี) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ดังตารางที่ 1

ทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่สัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง ก่อนและหลังการทดลองพบว่าไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบสัดส่วนการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง การขับชีรดจักรยานยนต์เสี่ยงอุบัติเหตุของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

ข้อมูล	จำนวน(n)	พฤติกรรมเสี่ยง(คน)	สัดส่วน	z-test	p-value
การสูบบุหรี่					
ก่อนทดลอง	53	21	0.396	-2.828	0.0025*
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	13	0.245		
หลังทดลอง ระยะที่ 2 (1ปี)	53	3	0.056		
การดื่มสุรา					
ก่อนทดลอง	53	8	0.150	-2.449	0.007*
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	2	0.037		
หลังทดลองระยะที่ 2 (1ปี)	53	0	0.000		
การมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยง					
ก่อนทดลอง	53	4	0.075	0.000	0.500
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	4	0.075		
หลังทดลองระยะที่ 2 (1ปี)	53	6	0.113		
การขับชีรดจักรยานยนต์เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ					
ก่อนการดำเนินงาน	53	39	0.735	-5.657	0.000*
หลังทดลองระยะที่ 1(1สัปดาห์)	53	7	0.132		
หลังทดลองระยะที่ 2 (1ปี)	53	2	0.037		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05

พัฒนาศักยภาพระดับมากในทุกด้านทั้งด้านเนื้อหาของการอบรม การฝึกปฏิบัติ กิจกรรมทำงานร่วมกันรวมทั้งพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า มีครูพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาและสนับสนุนกิจกรรมของครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการอบรม และ นักเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียนโดยครูและผู้ปกครอง

เรื่องพิจารณา	ระดับความคิดเห็น		
	mean	SD	การแปลผล
1.เนื้อหาของการอบรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับ บุหรี่ สุรา เพศสัมพันธ์ และอุบัติเหตุทางถนน	4.46	0.59	มาก
2.เนื้อหาของการอบรมส่งเสริมให้นักเรียนคิด วิเคราะห์และกล้าแสดงความคิดเห็น รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน	4.28	0.71	มาก
3.เนื้อหาของการอบรมเป็นความรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสิน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.81	0.96	มาก
4.การฝึกปฏิบัติสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน	4.16	0.55	มาก
5.มีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน	4.11	0.97	มาก
6.มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะนอกชั้นเรียน/ทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียนด้วยกัน และหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม	4.18	0.79	มาก
7.มีกิจกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน of นักเรียน เช่น การประชุมแลกเปลี่ยน การนำเสนอในเวทีต่าง ๆ	4.11	0.64	มาก
8.ครูที่ปรึกษาหรือครูพี่เลี้ยงมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.98	0.87	มาก

วิจารณ์

การพัฒนาให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยเชิงบวกที่ส่งเสริมให้นักเรียนปรับเปลี่ยน บุคลิกภาพ วุฒิภาวะ และบทบาททางสังคมในทางที่ดีขึ้น ทำให้พฤติกรรมเสี่ยงลดลง ซึ่งต้องอาศัยการเข้าร่วม กิจกรรม เข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ โดยใช้หลักการฝึกทหาร เพื่อให้นักเรียนได้ ฝึกระเบียบวินัย ทดสอบร่างกาย ความ เข้มแข็งด้านจิตใจ ทดสอบความเชื่อมั่น ความอดทน การทำงานเป็นทีม การได้ช่วยเหลือเพื่อนและสังคม ได้แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง นำเสนอผล ของความสำเร็จ และนอกจากการเข้าค่ายแล้วยังมี กิจกรรม ที่เปิดโอกาส ให้เด็กได้แสดงออกในด้านดี เป็นจิตอาสาทำงานเพื่อสังคม จนเป็นที่ยกย่อง ชมเชย และได้รับความเข้าใจและยอมรับจากคนในครอบครัว และสังคมในโรงเรียน ซึ่งเป็นวิธีการ ที่สอดคล้องกับ Bandura⁽¹⁰⁾ ที่ว่าการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของ ตนเอง จะได้จากการจัดประสบการณ์ ที่ให้เขาประสบ ความสำเร็จ การมีต้นแบบให้ปฏิบัติตาม การโน้มน้าว จิตใจ และมีสิ่งเร้าให้เกิดการทำลาย และสอดคล้อง กับทฤษฎีของมาสโลว์(Abraham Maslow)⁽¹¹⁾ และ คาร์ลโรเจอร์ (Carl Rogers)⁽¹²⁾ ที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคน มีธรรมชาติใฝ่ดี มีแรงจูงใจไปในทางด้านบวก มีความปรารถนาจะประจักษ์รู้ตน และเมื่อมีสภาพการณ์ ที่เอื้ออำนวย มนุษย์จะพัฒนาบุคลิกภาพ และวุฒิภาวะ รวมทั้ง ความสามารถของตนไปในทิศทางที่เหมาะสมเสมอ จากการศึกษาที่ผ่านมา การส่งเสริมประสบการณ์ด้าน บวก ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถทำให้ เกิดขึ้นได้จากการอบรมโปรแกรมต่างๆ ซึ่งสามารถ ประยุกต์ ได้ตามวัตถุประสงค์ของการอบรม และกลุ่ม ที่อบรม เช่น การศึกษาของนภาพร พุ่มพฤษ⁽¹³⁾ ได้ทำการศึกษาให้นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ทำการฝึกกิจกรรมกลุ่มโดยใช้โปรแกรมเกี่ยวกับความ ภาคภูมิใจในตัวเอง พิสมัย สุขอมรรัตน์⁽⁷⁾ ได้ศึกษาการ พัฒนา ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เช่นเดียวกับพยอม ธัญธร⁽¹⁴⁾ ใช้อบรมเพื่อให้นักเรียนปรับตัวด้านการเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์

ระหว่างครูกับนักเรียนและ นิสัยในการเรียน เป็นต้น สำหรับการศึกษาค้นคว้า พฤติกรรมเสี่ยงในภาพรวม ของนักเรียนได้รับการปรับเปลี่ยน โดยเฉพาะสัดส่วน การสูบบุหรี่ การดื่มสุราและการขับซิ่งรถจักรยานยนต์ที่ เสี่ยงอุบัติเหตุลดลง การทำให้เกิดความภาคภูมิใจใน ตนเอง ทำให้บทบาทที่มีต่อสังคมของกลุ่มนี้เปลี่ยนไป เมื่อสังคมยอมรับพวกเขา พวกเขาก็จะต้องทำดีต่อสังคม และต้องทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง และการที่คาดหวัง ความสามารถของตนเองจะส่งผลให้นักเรียนมีความ เชื่อมั่นว่าสามารถที่จะทำได้เอาชนะจิตใจตนเองได้ จึงสามารถลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และขับซิ่ง รถจักรยานยนต์ที่เสี่ยงได้ นอกจากการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว จากข้อมูลของครูในโรงเรียน พบว่าภายหลังการพัฒนา ศักยภาพการหนีเรียนของ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างน้อยลงมาก จากเมื่อก่อนการ อบรมจำนวน 25 คน หลังอบรมเหลือเพียง 19 คน และเมื่อติดตามครบ 1 ปี มีเพียง 2 คนเท่านั้น สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงนั้น ไม่แตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีแรง ขับดันทั้งภายในและภายนอก และเข้าถึงแหล่งกระตุ้น อารมณ์ได้ง่าย และการมีเพศสัมพันธ์ เป็นเรื่องเฉพาะ บุคคลไม่จำเป็นต้องให้สังคมทราบ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงเพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน จาก 4 คน เนื่องจากไม่ได้ตั้งใจมีเพศสัมพันธ์ จึงไม่ได้เตรียมถุงยางอนามัย จำนวน 1 คน และคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกันนั้น ปลอดภัย จำนวน 1 คน สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญา เปี่ยมวัฒนาทรัพย์⁽¹⁵⁾ และนวลตา อาภาคัพทะกุล⁽¹⁶⁾ ในทางตรงข้ามการได้รับความรู้ เกี่ยวกับการมี เพศสัมพันธ์และการป้องกัน อาจทำให้เกิดความคาดหวัง ต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้มากขึ้น สอดคล้องกับประวีวรรณ ดนัยดุขฤกุล⁽¹⁷⁾ พบว่าวัยรุ่นเพศชายยังมีความรู้เรื่อง เพศมากขึ้นก็ยังมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม สรุปได้ว่าผลการพัฒนาศักยภาพ ทำให้นักเรียน กลุ่มเสี่ยงมีความภาคภูมิใจใน ตนเองและความคาดหวัง ในความสามารถของตนเพิ่มขึ้น สามารถลดการมี พฤติกรรมเสี่ยงโดยภาพรวม และมีการปฏิบัติตนใน ทิศทางที่สังคมยอมรับ มากขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ของ

ครูและผู้ปกครองอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางนำไปปรับปรุงกระบวนการพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยง พัฒนาหลักสูตรการเรียนสอนสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีการฝึกทักษะครูที่เสี่ยงในการหนุนเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นอกจากนี้ใช้เป็นต้นแบบนำไปประยุกต์ใช้สำหรับ กลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษาอื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 9 นครราชสีมา ทีมวิทยากรผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยงและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2550 .การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ.
2. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. สรุปสถานการณ์การควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ.2552. พ.ศ. 2553
3. วิลยา ธรรมพนินวัฒน์. เพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นไทย วารสารสภาการพยาบาล. 2553; 25: 5
4. กรมควบคุมโรค.รายงานการเฝ้าระวังของสำนักงานระบาดวิทยา. 2552.
5. www.thaihealth.or.th (วันที่ 7 มิย. 54)
6. http://www.novabizz.com/NovaAce/Personality/Self_Efficacy.htm (วันที่ 7 มีค 54)
7. พิสมัย สุขอมรัตน์.ศึกษาการพัฒนาทักษะ ชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร; 2540:110.
8. ภาวินี อยู่ประเสริฐ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา; 2540:ก-ข.
9. เสรี ลาซโรจน์. สภาพการวัดและประเมินผลการศึกษา. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์; 2535. หน้า 51 - 82.
10. วิทยากร เชียงกุล. จิตวิทยาในการสร้างความสุข. กรุงเทพมหานคร : สายธาร, 2548.
11. หลุย จำปาเทศ. จิตวิทยาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.
12. ปราณี รามสูตร. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองวัฒนา, 2538.
13. นภาพร พุ่มพฤษ.2529. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ลพบุรี.
14. พยอม ธิญรส.www.medihealing.com (วันที่ 7 มีค 54 นาดยา วงศ์หลักภัย อ่างใน นุชจริ ฌายเนตร). 2548. ผลของการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการ; หน้า 10.
15. อภิญญา เปี่ยมวัฒนาทรัพย์ สุมาลี จันทลักษณ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นในสถานศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ปี 2550. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 2552; 2: 56-68.
16. นวลตา อาภาคัพพะกุล เพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัย ในกลุ่มเยาวชนที่มาใช้บริการในแหล่งชุมชนวัยรุ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. สงขลา นครินทร์เวชสาร. 2549: 24 (6): 475-482.
17. ระวีวรรณ ดนัยดุขฎีกุล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง bbznet. pukpik.com/scripts2/view.php?user= model (วันที่ 26 สิงหาคม 2555)